

Trần Kim Hoa : "Yêu đến cạn lòng"

Thơ Trần Kim Hoa trong Lối tâm xuân bàng hoàng lắm. Chị âm thầm viết, sâu sắc và kín đáo lạ lùng. Nhưng quyết liệt cũng lạ lùng. Và những câu thơ dịu dàng, đoan trang bỗng trở thành ám ảnh:

Trầu xanh như linh hồn trinh nữ
Chẳng chịu người quên duyên kiếp trời ban
Yêu đến cạn lòng vẫn bao giờ nghếch
Được thắm đỏ một lần dầu chết cũng đành cam

(Trầu cau)

Có được một lời nguyện như thế, nhận được một lời nguyện như thế thì sống ở trên đời cũng không vô ích vậy. Thơ ấy là thơ của hiến dâng và ban tặng. Thơ ấy làm cho con người tự hào và tự tin ! Thơ ấy là thơ của một tâm hồn dịu dàng, tinh tế. Ngọn gió thiếu nữ còn thổi dọc đời người, dầu mong manh như một tiếng thở dài:

Ngọn gió thiếu nữ
Vẫn thổi về khe khẽ
Những đêm trời biếc
Nụ tâm xuân lớn thở dài
...Lối vu vơ rơi lối thu phai...

Thơ Trần Kim Hoa như lạt mềm buộc chặt, hồn nhiên và thanh khiết lạ lùng. Có những khi chị tự thú chân thành và dễ thương làm sao: "Có một thời, em trẻ trung, em là bông hoa mang tên hồn dỗi. Bông hoa nở bốn cánh, một cánh còn như dấu hỏi giữ gìn hương... Để bây giờ, bây giờ không quên, dầu chẳng còn đôi bím tóc cho em tết lại, trăm nghìn thương nhớ gửi về đâu?" (Bông hoa năm cánh)

Cũng có lúc, tự ý thức về mình, chị viết những câu thơ đầy tự hào, tự trọng: Em cười bên bếp như men rượu, rồi ngay sau đó là một nỗi buồn thăm sâu:

Đêm ấy đi về cô tịch
Áo khăn em đến bên người
Chân không bước vào đêm ấy
Bén đất chiêm bao đến giờ

Những nuối tiếc và hoang mang ấy có lẽ sẽ đi theo suốt một đời, bởi vì Em giấu đâu nòng nân, một thời yêu như bão?, và cũng bởi vì Người dứt áo ra đi từ buổi ấy, màu áo xưa phiêu dạt nơi nào, hoa tím đợi gốc vườn thơ ấu, bốn mùa dâng sương khói còn cao! (Thơ viết trên bờ cát). Rồi cũng trong tâm cảm ấy, chị kêu lên thảng thốt:

Ôi tường lan, tường lan
Một đời bao thề thốt
Một đời bao phân ly
Màu hoa kia có biết?

(Hoa Tường Lan)

Là phụ nữ, đầu là người phụ nữ làm thơ, Kim Hoa vẫn hiểu rằng "có tiền vọng quá khứ, nhắc nhớ em bốn phận", và tự ý thức rằng: "Em chỉ là giọt nắng, phiêu diêu trên vai anh, em chỉ là ngọn gió mong manh trên tay anh" rồi hồi hộp đợi chờ một phán quyết kinh hoàng:

Em chỉ là
Điều anh sắp nói
Yêu hay không yêu

(Em chỉ là...)

Trong cái ngõ nhỏ tâm tình của Lối tâm xuân này, người thơ cứ đi mãi miết trong pháp phòng âu lo, trong một ngoái nhìn hoài niệm, rằng "giá cứ mãi em là em ngày ấy", rằng "giá cứ mãi anh là anh ngày ấy", để rồi thức ngộ:

Xuân thiếu phụ những hoàng hôn cháy đỏ
Mỗi sợi tóc em một sợi khói lam chiều

(Lối tâm xuân)

để rồi tự cảm như vàng trắng trung trinh:

Hết một thời lòng yêu như thác trắng
Nẻo đường xưa về lại chỉ mình em
Người như gió, như mây, như ánh sáng
Ta như vàng trắng lặng lẽ đứng bên ghềnh

(Nẻo đường xưa)

Vàng trắng ấy cứ mãi mãi như vàng trắng mười bảy tuổi, mãi mãi như trái tim mười bảy tuổi. Và khi ấy, thơ vang lên trong thổn thức bồi hồi: "Có một trái tim, khắc ghi mùa xuân đầu tiên, lá hoa ngập ngừng trên lối hẹn. Bao gió mưa qua, bao tháng năm trôi, mùa xuân vẫn mười bảy tuổi, tình yêu vẫn mười bảy tuổi. Có một trái tim đỉnh ninh chín nhớ mười thương, suối sâu nào cũng lội, núi cao nào cũng qua. Lời yêu bắc cầu giải yếm ánh mắt náu những chân trời..." (Có một trái tim). Tuy nhiên đó chỉ là mơ mộng mà thôi, cuộc đời đâu phải thế. Có khi thơ Kim Hoa già dặn và từng trải lạ lùng, ấy là khi nhà thơ đối mặt với đời thường nghiệt ngã và chợt nhận ra phía trái của vàng trắng:

Ta với người gần như không mà muôn vàn xa cách
Ánh mắt đốt cháy ruột gan
Nụ cười như gió thoảng
Lời mơ mơ đi giữa nhân gian
... Tóc thôi xanh cuối nẻo đường rừng

(Ta với người)

và cả phía sau của ngôi nhà hạnh phúc:

Sự làm lạc hiện diện trong ngôi nhà tình yêu
Nổi bề bồng trong giấc mơ
Chỉ thuộc về riêng em
... Có những giọt mưa sám hối
Chảy xuống tự trời cao

(Những cơn mưa không tạnh)

Thơ Trần Kim Hoa không nói nhiều về những điều cao xa mà tập trung suy tưởng về những nỗi đời, nỗi người, về thân phận người phụ nữ và hạnh phúc lứa đôi. Nhiều khi chỉ tự dằn vặt mình bởi những có không đâu mà nghe xa xót lạ lòng:

Và em sẽ quên rằng, em đã
Từng ở đây cười nói vu vơ
Từng say đắm, vụng về, ngốc nghếch
Từng lạnh băng, tan nát, thần thờ...

Đọc những dòng thơ ấy, ta bỗng dung nhớ đến thơ của nữ thi sĩ Nga Ônga Bécgôn. Thì ra. Những thi sĩ đàn bà trên thế gian này đều có chung một điểm, ấy là sự rộng lượng và cả tin đáng nể phục và kính hãi:

Năm tháng đắng cay hơn, năm tháng ngọt ngào hơn
Em mới hiểu bây giờ anh có lý
Dù chuyện xong rồi
Anh đã xa cách thế
Em hát khác xưa rồi, khóc cũng khác xưa theo...

(Gửi Bôrix Goócniốp)

Có phải vì vậy mà Kim Hoa thề nguyện "Được thăm đở một lần dầu chết cũng cam".